

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

The development model of supervision monitoring, and evaluation for policy
implementation of the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2

สนธยา หลักทอง¹ และ พลชัย ชุมปัญญา²

Sonthaya Lakthong¹ and Ponchai Chumpunya²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาารูปแบบ คู่มือการดำเนินการและแอปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 242 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ เป้าหมายการดำเนินการเป็นโรงเรียนในสังกัด จำนวน 243 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 70 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม 4) แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกรอบการดำเนินการ 5) แนวทางการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 6) แบบติดตามและประเมินการดำเนินการตามนโยบาย และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กรอบการดำเนินการ ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน และด้านโอกาสทางการศึกษา 4) กลไกและระบบสนับสนุน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน 5) ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การประชุมชี้แจง ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การรายงานผล ขั้นที่ 5 การนำผลไปใช้ และ 6) ผลการดำเนินการ ผลการใช้รูปแบบ พบว่า สถานศึกษามีผลการประเมินในระดับดีเด่นจำนวน 158 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.02 ระดับดีมาก จำนวน 73 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.04 ระดับดี จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ระดับพอใช้ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และมีผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาารูปแบบ; การนิเทศการศึกษา; การติดตามและประเมินผล; การน่านโยบายสู่การปฏิบัติ

¹ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, Educational Supervisor, The office of Sakon Nakhon Educational Service Area 2

²ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, Director of Sakon Nakhon Educational Service Area office 2

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a model of supervision monitoring, and evaluation for policy implementation of the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 divided into 2 phases, namely Phase 1: Develop the model, implementation framework guidelines, and application; The sample consisted of 9 experts by purposive selection. and school administrators and teachers were 242 people by simple random sampling. Phase 2: Model experiment with a sample group of 70 operational committee members selected through simple random sampling and action goals It is an affiliated school of 243 schools. The tools used were 1) Expert interview form 2) Internal and external environment questionnaire 3) Group Discussion Guidelines 4) Appropriate and Possible Assessment of Implementation Framework 5) Guidelines for seminars based on experts 6) Follow-up and assessment of policy implementation form and 7) Satisfaction assessment form. Statistics used for quantitative data analysis were frequency, percentage, mean, percentage mean, and standard deviation. Qualitative data were analyzed using content analysis. The results showed that the developed model consisted of 1) Principles 2) Objectives 3) Operational framework, i.e., providing an environment and atmosphere conducive to learning, safety, quality of students, essential characteristics of learners, and educational opportunities. 4) Mechanisms and support systems, e.g., operation guide and applications 5) The implementation process is divided into 5 steps: step 1 planning, step 2 clarification meeting, step 3 implementation of the plan, step 4 reporting results, step 5 applying the results, and 6) results. The action results of the model experiment found that 158 schools had excellent evaluation results, representing 65.02%, very good, 73 schools, representing 30.04%, good, 10 schools, representing 4.12%, fair, number 1 school, representing 0.41% and the improvement level of 1 school, representing 0.41% and having satisfaction assessment results on the model, the operation guide and application are included in the highest level overall.

Keywords : Model Development; Supervision; Monitoring and Evaluation; Policy Implementation

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมากในทศวรรษที่ผ่านมาอันสืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นำไปสู่การควบรวบหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณจำนวนมาก ด้วยเจตนารมณ์การเปลี่ยนแปลงเป็นไปเพื่อปฏิรูปการศึกษาอันมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพพลเมืองของประเทศ แต่ผลลัพธ์ที่คาดหวังยังไม่บรรลุแต่อย่างใด (ประวิตร เอรารธรรม, 2560) ในทางตรงกันข้ามกลับมีสัญญาณที่น่าห่วงใยจากผลของการประเมินคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบระบบให้รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาโดยส่วนใหญ่ การกำหนดนโยบายหรือมาตรการแก้ปัญหาแบบแยกส่วน รวมทั้งปัจจัยและเงื่อนไขของระบบการศึกษาแบบเดิมที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น เป็นที่ทราบกันดีว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดี โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ในมาตรา 54 ที่กำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาทั้งปวงมุ่งหมายให้เยาวชนของชาติเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อเป็นทุนมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีความต้องการให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน จึงมีการกำหนดแผนการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ได้แก่ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการบรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้นโดยมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของผู้เรียน โดยโรงเรียนต้องประกันต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตรทั้งในระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการกำหนดนโยบายนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์หรือแผนการดำเนินการที่กำหนดอย่างรอบคอบและเป็นระบบผ่านการศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาเปรียบเสมือนส่วนที่เชื่อมโยงระหว่างการกำหนดนโยบายและผลลัพธ์ที่เป็นจริงได้ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมีหลักการสำคัญคือจะต้องมีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบมีโครงสร้างที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ทรัพยากร และกลไกรวมทั้งระบบการสนับสนุน เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจไว้เข้าสู่การทำให้เกิดและสืบเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นการกระทำเกี่ยวข้องกับการประสานงานที่ซับซ้อนของผู้มีส่วนร่วม หน่วยงาน และปัจจัยรวมทั้งบริบท ขณะที่การพัฒนานโยบายถือเป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายอย่างหนึ่ง แต่การดำเนินนโยบายเพื่อให้เกิดผลสำเร็จนั้นสำคัญมากโดยมีส่วนสำคัญคือการดำเนินนโยบายให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดผลกระทบต่อหน่วยงานหรือสังคม

แต่ในระหว่างการออกแบบนโยบายและการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จ มักมีอุปสรรคหลายประการ เช่น อุปสรรคทางระบบบริหารงาน ข้อจำกัดทางทรัพยากร และการตีความที่แตกต่างกันในส่วนของผู้นำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ ส่งผลให้การดำเนินการไม่เป็นเอกภาพและทิศทางในการดำเนินการที่ไม่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกันอีกหนึ่ง นัยคือมีการปฏิบัติที่มุ่งไปคนละทิศคนละทาง ในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมาหน่วยงานของภาครัฐได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับดำเนินนโยบายมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลและองค์กรรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ออกแบบที่ดีที่สุดก็อาจล้มเหลวหากไม่ได้รับการดำเนินการอย่างถูกต้อง การตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นนี้เป็นแรงผลักดันให้มีความสนใจในการพัฒนา กลยุทธ์หรือนวัตกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้แนวคิดในการ ดำเนินการตามนโยบายได้รับการพัฒนาให้ครอบคลุมไม่เพียงแต่ด้านเทคนิคในการดำเนินงาน แต่ยังเน้นไปที่ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายบรรลุวัตถุประสงค์ อาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ของโลกแห่งความไม่แน่นอน ซับซ้อน คลุมเครือและคาดเดาได้ยาก หรือโลกของ VUCA การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล นับเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการบริหารจัดการและ การดำเนินงานของทุกองค์กร และเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสำเร็จในการดำเนินการ ซึ่งการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล เกิดขึ้นจากความเข้าใจว่าการพัฒนาและการปรับปรุง จำเป็นต้องมีกระบวนการที่ช่วยในการวัดและ ประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้ งาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและการพัฒนาที่ต่อยอดได้ การติดตามจะเป็น กระบวนการที่ช่วยในการรวบรวมข้อมูลและข้อมูลเชิงสถิติเพื่อให้มีข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นมากพอเพียงใน การประเมินผลและการดำเนินการต่อไปรวมทั้งมุ่งเน้นในการตรวจสอบข้อมูล ทดสอบ และการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีความเชื่อถือที่นำมาใช้ในการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลเป็น กระบวนการที่มุ่งเน้นในการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ในส่วนของนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยใน การสื่อสารและแนะนำผลการประเมิน ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและรับรู้ผลการดำเนินการและทำให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นระบบโดยมุ่งเน้นการพัฒนา ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียน คุณภาพจะต้องมีความพร้อมสามารถให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการจัดการศึกษาทั้งในในระดับ ปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพิเศษ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมการให้บริการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ร่วมกันพัฒนาให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

การดำเนินการที่กล่าวมาเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน จำนวน 139 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 54.51 และมีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนขึ้น เนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรลดต่ำลง รวมทั้งมีการตั้งสถานศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จำนวนมาก จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องเร่งพัฒนา โรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2566) เพื่อให้การดำเนินการพัฒนา คุณภาพในด้านการจัดการศึกษาโดยเน้นการบริหารจัดการแบบองค์รวม จึงได้กำหนดนโยบาย “โรงเรียนไหล

ปลอดภัย มีคุณภาพ” โดยมีการดำเนินการประชุมระดมสมองเพื่อกำหนดขอบเขตและเป้าหมายพร้อมทั้งสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษารวมทั้งมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย “โรงเรียนไฉไล ปลอดภัย มีคุณภาพ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยผลจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลจากการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อผู้เรียนที่มีคุณภาพและเป็นทุนมนุษย์ที่สมบูรณ์ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับรูปแบบจากนักการศึกษาหลายคน เช่น Stoner and Wankle (1986) Husen and Postlethwaite (1994) Good (2005) ทิศนา ขัมมณี (2554) รัตนะ บัวสนธ์ (2552) และอุทุมพร จามรมาน (2554) สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง กรอบความสัมพันธ์ของแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป จากการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของรูปแบบ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กรอบและตัวชี้วัดการดำเนินการ 4) กลไกและระบบสนับสนุน 5) กระบวนการดำเนินการ และ 6) ผลการดำเนินการ โดยมีขั้นตอนและกระบวนการในการสร้างและพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบความคิด แล้วทำการศึกษาสภาพบริบทในการจัดการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการ 2) ยกร่างรูปแบบพร้อมทั้งตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ 3) นำรูปแบบที่พัฒนาเสร็จแล้วไปทดลองใช้ และ 4) ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบ

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

จากการศึกษาความหมายของการนิเทศติดตาม และประเมินผล จากนักการศึกษาหลายคน เช่น Good (1993) Glickman และคณะ (2013) สัจด์ อุทรานันท์ (2530) วิชา เล่าเรียนดี (2553) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) และจิระภา ธรรมนำสีล (2562) สรุปสาระสำคัญได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครู เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับนักเรียนอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นความเป็นประชาธิปไตย ความร่วมมือ ความต่อเนื่อง การสร้างขวัญกำลังใจและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อมุ่งพัฒนาครูเป็นสำคัญเพื่อให้ครูได้

พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วยตนเอง อันจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูด้วย ซึ่งหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกวิถีทางของผู้ให้การนิเทศที่จะแสวงหาความสามารถของผู้รับการนิเทศมาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเหล่านั้นใช้ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด สำหรับการนิเทศการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีหลักสำคัญคือ ความพยายามของผู้นิเทศที่มุ่งให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเพื่อส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง 3) การดำเนินการนิเทศตามแผน 4) การรายงานผล และ 5) การนำผลการนิเทศไปใช้

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

จากการศึกษากระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของนักการศึกษาหลายคน เช่น Sabatier (2007) สุพรรณิ วัฒนาวงษ์ (2558) ถือได้ว่าเป็นการบริหารงานอย่างหนึ่งในองค์กร โดยที่การบริหารนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยการทำงานผ่านบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ โดยที่การบริหารนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการ นั่นก็คือมีการเริ่มต้นและเป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับซึ่งในแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์นโยบาย 2) การวางแผนการขับเคลื่อน 3) การดำเนินการตามแผน 4) การติดตามความก้าวหน้า 5) การประเมินผล และ 6) การสะท้อนผลและรายงานผล โดยมีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ รวมทั้งจากการศึกษาแนวคิดของ Lipartito & Beyer (2007) และ Hill & Hupe (2009) สรุปปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งคือการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการให้ข้อมูลและนโยบายที่เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายอย่างถูกต้อง

สภาพทั่วไปและบริบทในการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

จากการศึกษาสภาพทั่วไปและบริบทในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2566) สรุปสาระสำคัญได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาของรัฐในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอของจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภอวาริชภูมิ อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอส่องดาว และอำเภอเจริญศิลป์ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 255 โรงเรียน แต่มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 12 โรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อย ครูผู้สอนไม่ครบชั้น จึงมีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนเพียง 243 แห่ง ซึ่งโรงเรียนที่มาเรียนรวมทั้ง 12 โรงเรียนไม่สามารถยุบรวมได้เนื่องจากชุมชนมีมติเป็นเอกฉันท์ที่จะไม่ยุบโรงเรียนเพียงแต่ให้มาเรียนรวมเท่านั้น สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษา พบว่ามีจำนวนโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 135 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.94 จากผลการวิเคราะห์ SWOT การดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน พบว่าด้านความปลอดภัย อยู่ในสภาพที่มีจุดแข็งและมีอุปสรรค (Cash Cow) ด้านโอกาส อยู่ในสภาพที่มีจุดแข็ง และโอกาส (Star) ส่วนด้านคุณภาพและด้านประสิทธิภาพ อยู่ในสภาพที่มีจุดอ่อนและอุปสรรค (Dog)

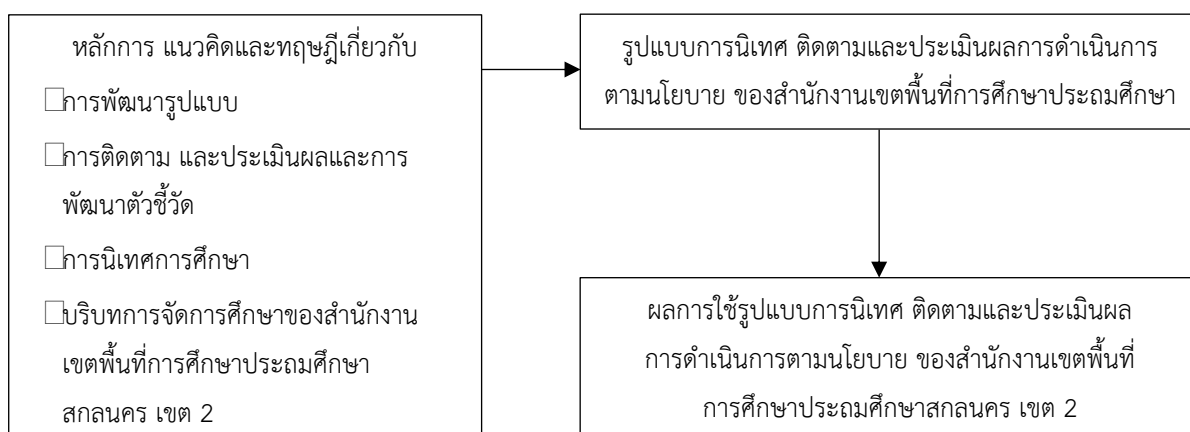
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การศึกษาของ ปณิธิภัทรณ์ พรหมประสาธน์ (2562) ที่พบว่า รูปแบบการกำกับติดตามการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการกำกับติดตามการดำเนินงาน 2) กระบวนการกำกับติดตามการดำเนินงาน 3) ประสิทธิภาพขององค์การและผลการศึกษาของ วรัญญภรณ์ ชาลีรักษ์ (2564) ที่พบว่ารูปแบบการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีส่วนประกอบของรูปแบบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ หลักการของรูปแบบการติดตามประเมิน การดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และ กระบวนการติดตามประเมิน การดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ รวมทั้งผลการศึกษาของ ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ (2563) ที่พบว่า รูปแบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ แยกการประเมินออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประเมินการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในการนำแผนกลยุทธ์มาสู่การปฏิบัติตามหลักการประเมินแบบสมดุล 2) การประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งพิจารณาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก 3) การประเมินเว็บไซต์มหาวิทยาลัย 4) การประเมินโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 5) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินที่เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ผลการศึกษาของ เพ็ญศรี บุญเดช (2561) องค์ประกอบของระบบการกำกับติดตามและประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการจัดการเรียนรู้ของครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หลักสูตรสถานศึกษา และแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านกระบวนการ ซึ่งบูรณาการจากหลักการบริหารงานคุณภาพแบบ PDCA 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจการกำกับติดตามและประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ (2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีเจตคติที่ดีต่อการกำกับติดตามและประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ และ 4) ด้านข้อมูลป้อนกลับ โดยมีผลการตรวจสอบระบบและคู่มือการใช้ระบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการบริหารการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านกรนิเทศ ติดตามและประเมินผล จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่ามีผลงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกเอกสาร ร่างรูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 และและเอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2
2. ศึกษาสภาพและบริบททั่วไปในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2

3. นำผลจากการศึกษาในขั้นที่ 1 และ 2 มาร่างรูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กรอบการดำเนินการ 4) กลไก 5) ระบบสนับสนุน 6) ขั้นตอนการดำเนินการ และ 7) ผลการดำเนินการ แล้วจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ ได้แก่ คู่มือการดำเนินการ แบบนิเทศติดตามและประเมินผล แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ

4. จัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนจำนวน 20 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบของนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายแล้วปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผลการสนทนากลุ่ม

5. ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผลการสนทนากลุ่มโดยปรับภาพแสดงรูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ให้ดูง่าย ปรับขนาดตัวอักษร ปรับปรุงการเขียนคำอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบให้กระชับยิ่งขึ้น

6. ดำเนินการตรวจสอบและรับรองรูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

7. ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำรวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมองค์ประกอบที่ 4) กลไก และองค์ประกอบที่ 5) ระบบสนับสนุน ให้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน และเพิ่มเติมคำแนะนำในการใช้แอปพลิเคชันในประเด็นข้อดีและข้อจำกัดของแอปพลิเคชัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

เป้าหมายการดำเนินการ ได้แก่ สถานศึกษาทุกแห่งที่มีการจัดการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 243 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (อ.ก.ต.ป.น.) จำนวน 70 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการและแอปพลิเคชัน แบบติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการตามกรอบการดำเนินการ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน 90 คะแนน ขึ้นไป	ผลการประเมินอยู่ในระดับดีเด่น
คะแนน 80 – 89.99 คะแนน	ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก
คะแนน 70 – 79.99 คะแนน	ผลการประเมินอยู่ในระดับดี
คะแนน 60 – 69.99 คะแนน	ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้
คะแนน 59.99 คะแนน ลงมา	ผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีต่อรูปแบบ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน ลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ความพึงพอใจ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

4. แอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 25 กรกฎาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แบบประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีผลการวิจัยและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่ารูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กรอบ การดำเนินการ ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพ ของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน และด้านโอกาสทางการศึกษา 4) กลไกและระบบสนับสนุน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน 5) ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การประชุมชี้แจง ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การรายงานผล ขั้นที่ 5 การนำ ผลไปใช้ และ 6) ผลการดำเนินการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบโดยเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ การศึกษาสภาพและบริบททั่วไปใน การจัดการศึกษารวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน นำมาสู่การกร่างรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบ แล้วดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบ หลังจาก

นั้นจึงนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญชม ศรีสะอาด (2535) และ วาโรเพ็งสวัสดิ์ (2553) ที่ได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบว่ามี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ นอกจากนี้ในส่วนของผลการพัฒนารูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศน์ศิรินทร์ สว่างบุญ และบุญชม ศรีสะอาด (2563) ที่พบว่า รูปแบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ แยกการประเมินออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การประเมินการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในการนำแผนกลยุทธ์มาสู่การปฏิบัติตามหลักการประเมินแบบสมดุล
- 2) การประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งพิจารณาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
- 3) การประเมินเว็บไซต์มหาวิทยาลัย
- 4) การประเมินโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ
- 5) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย

2.1 ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ราชด้าน ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ราชด้าน

ประเด็น/รายการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล		
	คะแนน เฉลี่ยร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	91.92	11.15	ดีเด่น
2. ด้านความปลอดภัย	93.79	10.11	ดีเด่น
3. ด้านคุณภาพของผู้เรียน	87.78	11.96	ดีมาก
4. ด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน	91.59	10.46	ดีเด่น
5. ด้านโอกาสทางการศึกษา	94.36	9.79	ดีเด่น
รวม	91.11	11.20	ดีเด่น

จากตารางที่ 1 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ราชด้าน พบว่า ในภาพรวมมีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับดีเด่น มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ เท่ากับ 91.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านโอกาสทางการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงสุด โดยมีค่าเท่ากับ 94.36 อยู่ในระดับดีเด่น รองลงมาเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความปลอดภัย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 93.79 อยู่ในระดับ ดีเด่น ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.92 อยู่ในระดับดีเด่น และด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.59 อยู่ในระดับดีเด่น ส่วนด้านคุณภาพของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.78 อยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามระดับคุณภาพ (N = 243)

ระดับ คุณภาพ	กรอบการดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย											
	1. การจัด บรรยากาศและ สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการ เรียนรู้		2. ความ ปลอดภัย		3. ด้าน คุณภาพของ ผู้เรียน		4. ด้าน คุณลักษณะ ที่สำคัญของ ผู้เรียน		5. ด้านโอกาส ทางการศึกษา		ภาพรวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ดีเด่น	164	67.49	160	65.84	97	39.92	152	62.55	194	79.84	158	65.02
ดีมาก	68	27.98	76	31.28	94	38.68	83	34.16	42	17.28	73	30.04
ดี	7	2.88	5	2.06	46	18.85	7	2.88	4	1.65	10	4.12
พอใช้	3	1.23	2	0.82	6	2.47	1	0.41	2	0.82	1	0.41
ปรับปรุง	1	0.41	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.41	1	0.41
รวม	243	100	243	100	243	100	243	100	243	100	243	100

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามระดับคุณภาพ ในภาพรวม พบว่า โรงเรียนในสังกัดที่รับการประเมินทั้งสิ้น 243 โรงเรียน พบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีเด่น จำนวน 158 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.02 ระดับดีมาก จำนวน 73 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.04 ระดับดี จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ระดับพอใช้ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 164 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.49 ระดับดีมาก จำนวน 68 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.98 ระดับดี จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.88 ระดับพอใช้ จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.23 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41

ด้านความปลอดภัย มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 160 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.84 ระดับดีมาก จำนวน 76 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.28 ระดับดี จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.06 ระดับพอใช้ จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.82

ด้านคุณภาพของผู้เรียน มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 97 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 39.92 ระดับดีมาก จำนวน 94 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.68 ระดับดี จำนวน 46 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.85 ระดับพอใช้ จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.47

ด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 152 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.55 ระดับดีมาก จำนวน 83 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 34.16 ระดับดี จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.88 ระดับพอใช้ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41

ด้านโอกาสทางการศึกษา มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 194 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 79.84 ระดับดีมาก จำนวน 42 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.28 ระดับดี

จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.65 ระดับพอใช้ จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.82 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41

ภาพรวม มีผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย ในระดับดีเด่น จำนวน 158 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.02 ระดับดีมาก จำนวน 73 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.04 ระดับดี จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ระดับพอใช้ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภายหลังการประกาศนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการอย่างเป็นระบบภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประชุมชี้แจง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การใช้สื่ออินโฟกราฟิก สื่อวีดิทัศน์ พร้อมทั้งจัดทำแนวทางสำหรับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวส่งผลให้ผลการดำเนินการนโยบายของสถานศึกษาในสังกัด มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lipartito & Beyer (2007) และ Hill & Hupe (2009) ที่ได้สรุปปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ปัจจัยหนึ่งคือการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้ข้อมูลและนโยบายที่เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้ปฏิบัติงานเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายอย่างถูกต้อง

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และ แอปพลิเคชัน ในภาพรวม แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาที่มี ต่อรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน ในภาพรวม แสดงผลดังตารางที่

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ	4.54	0.58	มากที่สุด
คู่มือการดำเนินการ	4.56	0.84	มากที่สุด
แอปพลิเคชัน	4.63	0.80	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.58	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.80) รองลงมาได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อ คู่มือ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.84) ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.58) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบและแอปพลิเคชัน มีขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผ่าน

การตรวจสอบและพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้รูปแบบ คู่มือการดำเนินการและแอปพลิเคชันมีคุณภาพ ตรงกับความต้องการในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับ ซาครีย์ คณะนง (2559) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านทักษะการคิดขั้นสูงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์แนวความคิดประเมินแบบแผนที่ผลลัพธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

สรุปผล

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กรอบการดำเนินการ ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน และด้านโอกาสทางการศึกษา 4) กลไกและระบบสนับสนุน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน 5) ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การประชุมชี้แจง ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การรายงานผล ขั้นที่ 5 การนำผลไปใช้ และ 6) ผลการดำเนินการ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โรงเรียนในสังกัดได้รับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายครบทุกโรงเรียน โดยมีผลการประเมิน ในระดับดีเด่น จำนวน 158 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.02 ระดับดีมาก จำนวน 73 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.04 ระดับดี จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ระดับพอใช้ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และระดับปรับปรุง จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.41 และผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย คู่มือการดำเนินการ และแอปพลิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย การพัฒนาตัวชี้วัด การจัดทำและพัฒนาคู่มือการดำเนินการการพัฒนาแอปพลิเคชัน
2. เป็นแนวทางสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ใช้สำหรับการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย
3. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ควรนำรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายที่พัฒนาขึ้นไปใช้หรือเป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย เพื่อนำผลการดำเนินการมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีแบบเสมือนจริง หรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย

ข้อจำกัด

ในการดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือในการดำเนินการที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

References

- จิระภา ธรรมนำศีล. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาครีย์ คชนอง. (2559). *การพัฒนารูปแบบการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านทักษะการคิดขั้นสูงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบแผนที่มีผลลัพธ์*. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559).
- ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ. และบุญชม ศรีสะอาด. (2563). *รูปแบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ 15 ฉบับที่ 1.
- ทิศนา แคมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปณิธิภัจน์ พรหมประสาธน์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการกำกับติดตามการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. *วารสารบริหารการศึกษามศว*. ปีที่ 16 ฉบับที่ 30 (มกราคม – มิถุนายน 2562).
- ประวิตร เอรารวรรณ. (2560). *ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อคนทั้งมวล Education Reform for All*. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2558). *ระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงาน มทส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. นครราชสีมา : สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (สสม.)

- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90 (2560).
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรัญญูภรณ์ ชาลีรักษ์. (2564). *รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ”*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). *การวิจัยพัฒนารูปแบบ*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2553).
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตสยาม.
- สุพรรณณี วัฒนาวงษ์. (2558). *นโยบายสาธารณะ: แนวคิด แนวทางและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570*. สกลนคร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2554). *โมเดลคืออะไร*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- Glickman, C.D. and others. (2013). *Supervision and Instructional Leadership: A Development Approach*. (8th ed.). Boston : Ally and Bacon.
- Good, C.V. (1993). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Hill, M. and Hupe, P. (2009) *Implementing Public Policy*. (2nd Edition), SAGE Publications Inc., Thousand Oaks.
- Husen, Torsten & Postlethwaite, T. Neville. Ed. (1994). *The International Encyclopedia of Education* (2nd ed.). Great Britain: Pergamon Press.
- Keeves, J.P. (1997). *Educational Research, Methodology, and Measurement: An International Handbook*. (2nd ed.). New York: Pergamon.
- Lipartito, K. J., & Beyer, J. M. (2007). "What's a policy? Theorizing black boxes, contingent consistency, and machinery of government." *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4).
- Sabatier, P. A. (2007). *Theories of the policy process*. Westview Press.
- Stoner, A.F. and C. Wankel. (1986). *Management*. (3rd ed.). New Delhi: Prentice-Hall.